

Završimo krug promjena!



Tiskanje ove publikacije omogućeno je financijskom podrškom Ministarstva znanosti i obrazovanja. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Nositelja projekta, Lokalne akcijske grupe "More 249" i nužno ne izražava stajalište Ministarstva znanosti i obrazovanja.



REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo znanosti i
obrazovanja



more 249



ARGONAUTA

Osnovna škola
"Čista Velika"



MUZEJ
GRADA
ŠIBENIKA
Šibenik City Museum



Zašto ZaVR Timo krug promjena?



Nedostatak kreativnosti i neformalnih metoda obrazovanja u redovnoj nastavi nastoje se prevladati aktivnostima koje su usmjerene djeci i mladima i to prema njihovim željama i potrebama!

Cilj projekta je proširiti znanje o biljnom svijetu kod djece školske dobi i utjecati na svijest o zaštiti okoliša kroz različite aktivnosti.

Kroz neformalne metode obrazovanja, igru i stvaranje eko senzomotoričkog vrta učenici su razvili **kognitivne sposobnosti** s naglaskom na razvoj vizualne, slušne, taktilne percepcije te fine motorike.



Učenici su kroz razne edukativne radionice stekli nova znanja, vještine i iskustva na temu prirode, održivosti i brige o okolišu te ih se potaknulo na kreativnost i vlastiti angažman u zaštiti okoliša.

Djeca i mladi tako postaju aktivni građani i promotori održivosti u lokalnoj zajednici.

Aktivnosti su se provodile s refleksijama na iste kako bi doživljali bio potpun i kako bi djeca i mladi promišljali o realizaciji promjena u svom okruženju i u budućnosti!



Nositelj projekta je Lokalna akcijska grupa "More 249", a partneri na projektu su Osnovna škola "Čista Velika", Udruga za zaštitu prirode i okoliša te promicanje održivog razvoja Argonauta, Muzej grada Šibenika i Grad Vodice. Projekt sufinancira Ministarstvo znanosti i obrazovanja s 91.840,96 HRK bespovratnih sredstava, dok je ukupna vrijednost projekta 103.740,96 HRK.

AKTIVNOSTI:

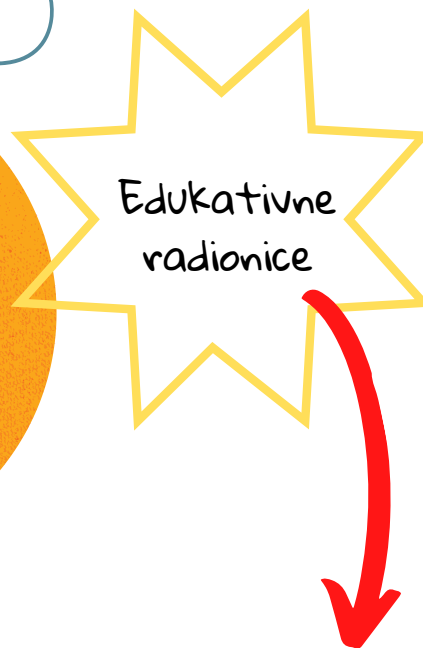
Meteorološka
stanica



Promidžba i
vidljivost

Uređenje
školskog
vrta

Edukativne
radionice

Zajednički
izlet



RADIONICE RECIKLIRANJA	21.1.2022.	4.2.2022.	9.2.2022.
RADIONICE O VAŽNOSTI SJEMENA	14.3.2022.	15.3.2022.	
RADIONICE O ODRŽIVOM RAZVOJU	23.3.2022.	24.3.2022.	25.3.2022.
RADIONICE IZRADE KALENDARA SADNJE I HOTELA ZA KUKCE	30.3.2022.	5.4.2022.	





Što je to 3R koncept i koje je to četvrto slovo „R“ koje nikako ne smijemo izostaviti?

Znaš li koliko utječeš na prirodne resurse?

SKENIRAJ

I SAZNAJ KOLIKI JE TVOJ EKOLOŠKI OTISAK!



A ŠTO JE TO EKOLOŠKI OTISAK?



Pokazatelj je koji mjeri ljudske potrebe u hrani, energiji, kretanju, objektima za život te stvarima koje koristimo.

Naš otisak je to veći, ako nam za naše potrebe treba više površine (*globalnih hektara*), tj. **to znači da trošimo više nego što priroda može osigurati, proizvesti i apsorbirati i DA ŽIVIMO NA DUG!**

Kako smanjiti EKO OTISAK?

REDUCE -
SMANJITI

REUSE -
PRENAMIJENITI

RECYCLE -
RECIKLIRATI

**ALI PRIJE
SVEGA
REFUSE -
ODBIJ!**

DODATNA 3 SLOVA „R“:

REPAIR -
POPRAVI

RECOVER -
KOMPOSTIRAJ

REGIFT -
POKLONI

**NE KUPUJ
NEPOTREBNE
STVARI!**

Radionice recikliranja

Znaš li za šifrirano pismo GERMANIKUS?

Radionice recikliranja

Služi za dešifriranje poruka! **A kako?** Svakom slovu odgovara određeni broj! **KLJUČ JE:**

G	E	R	M	A	N	I	K	U	S
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Dodatno pravilo: slovo „O“ označava se donjom crtom: O

Dešifriraj poruku i zabavi se!

PQ72156 P2Q3J158!
 9Q2T624J! 21C67L624J!
 56J1 94V QTP4D 931Ć1!



**IZRADI I TI
SVOJ
EKOSUSTAV U
STAKLENCI!**

**KAKO?
Istraži kako i
pronadi u prirodi
potreban materijal!**

Radionice recikliranja

Provedite jednu radionicu recikliranja

Prva aktivnost:

Koliko toga bacamo?

Zadatak je kroz dva dana istražiti koliko otpada proizvodi neko kućanstvo i SORTIRATI ga u 4 kategorije: plastika, metal, staklo i papir!

PRVI DAN	DRUGI DAN	UKUPNO
Plastika	Plastika	
Metal	Metal	
Staklo	Staklo	
Papir	Papir	
UKUPAN ZBROJ OTPADA U DVA DANA:		



Druga aktivnost: Eko hranilice za ptičice

Od naranči iscijedite svježi sok, a od kora napravite posudice u koje ćete staviti smjesu od životinjske masti i sjemenki za ptičice. Kroz koru naranči provucite štapiće kako bi ptičice imale gdje sletjeti!

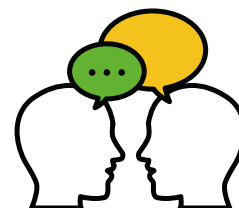
Treća aktivnost: Evaluacija

Je li vas iznenadila količina otpada koji stvarate?

Je li sav otpad smeće?

Koja slova „R“ smo "iskoristili" kroz izradu eko hranilice?

Kako ste se osjećali nakon provedbe aktivnosti Eko hranilice za ptičice?



Radionice o važnosti sjemena

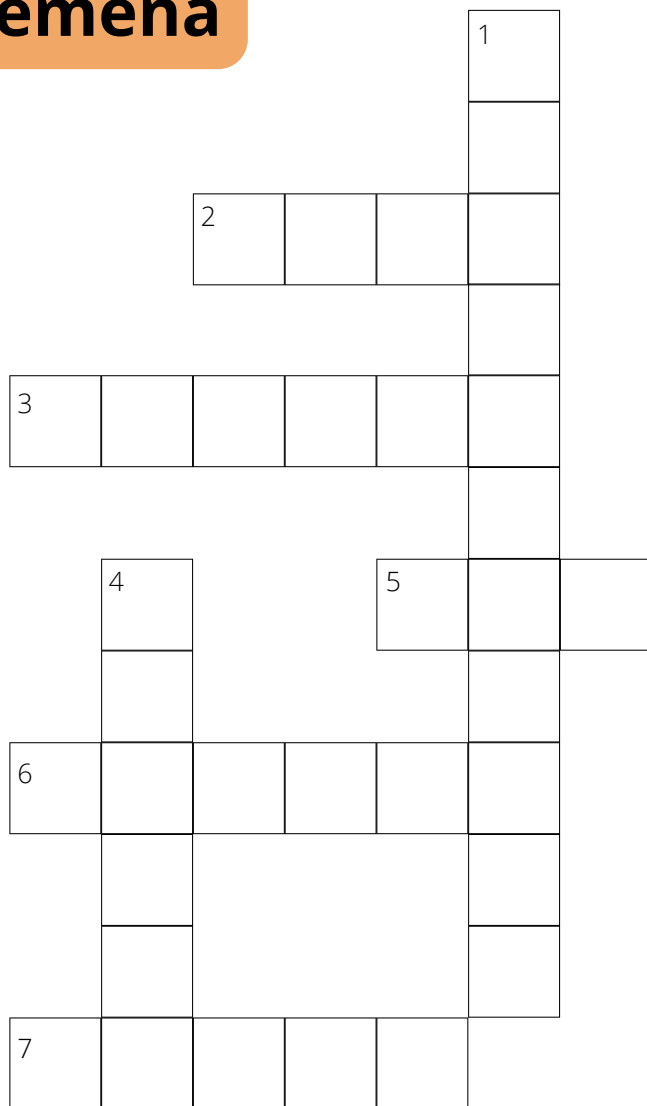
Kako na interaktivan način naučiti nešto novo?

VODORAVNO:

- 2 Koji je najpoznatiji proizvod žitarica, kako u povijesti, tako i danas?
- 3 Koji je poznati arheološki lokalitet na području Šibensko-kninske županije?
- 5 Pomoću čega se hrana konzervirala u prošlosti?
- 6 Što su bili ljudi prije nego li su postali zemljoradnici?
- 7 Koji je vulkan uništio rimski grad Pompeje?

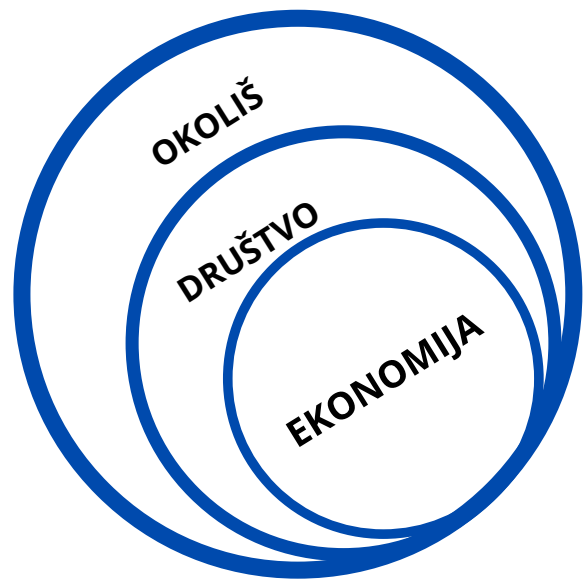
OKOMITO:

- 1 Koja se nauka bavi iskopima i istražuje život prvih ljudi?
- 4 Koja je poznata domaća sorta iz doba antike (produkt vino)?



Što je održivi razvoj?

Podrazumijeva proces postizanja **ravnoteže** između gospodarskih, socijalnih i okolišnih zahtjeva s ciljem "zadovoljavanja potreba sadašnje generacije i to bez ugrožavanja mogućnosti budućih generacija da zadovolje svoje potrebe". (Izvještaj Svjetske komisije za okoliš i razvoj)



Učenici i održivi razvoj



- mapiranje "idealnog" mjesta za život
- lančane reakcije
- energizeri - vježbe za podizanje energije
- asocijativne karte

LANČANE REAKCIJE - poredaj kartice (prema rednim brojevima) i nauči zašto NE TREBAMO kupovati nepotrebne stvari! REFUSE, "odbij"

1.

Uvijek kada kupi nešto novo, stare stvari baca u smeće ili kada kupi previše hrane pokvari mu se i također završi u smeću.

7.

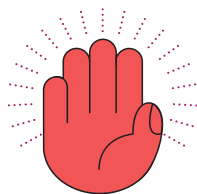
Takvim su ponašanjem naša priroda i odlagališta sve više zatrpana smećem.

2.

Stipe jako voli kupovati.

8.

Zagađenje donosi opasnost za pitku vodu i zrak koji je opasan za ljude.



9.

Stipe je otišao tamo i skoro se ugušio kako je zrak bio zagađen.

6.

Stipe je čuo da se organizira prosvjed protiv odlagališta otpada.

3.

Stipe kupuje manje stvari i duže ih koristi kada ih ima.

5.

Najviše voli kupovati hranu i novu odjeću.

4.

Stipi je žao ljudi koji žive kraj odlagališta otpada i udišu opasan zrak po zdravlje.

Što smo naučili kroz edukativne radionice recikliranja, radionice o važnosti sjemena i održivom razvoju?

- kroz igru i zabavu (neformalne metode obrazovanja i iskustveno učenje) naučili smo biti **glavnim akterima radionica**
- savladali smo **koncept 3 „R“** i naučili koje je to četvrto slovo „R“ bez kojeg se ne može: **REFUSE - ODBIJ!**
- saznali smo kako se može **sortirati** i kako starim stvarima **unijeti novi život**: eko hranilice za ptice
- kako se **odgovorno ponašati prema prirodi** - svojim djelovanjem možemo ZaVRTiti krug promjena i pozitivnim primjerima možemo potaknuti na razmišljanje i ostale u svojoj lokalnoj zajednici
- kako je sjemenka dovela do **promjena u načinu života ljudi** te ih pretvorila iz nomada u trajno naseljene zemljoradnike
- da se na šibenskom području ističu **lokaliteti (Pokrovnik, Krivače, Danilsko polje, Velištak, Čista Mala)** na kojima su arheolozi došli do raznih otkrića: do sada je ustanovljeno **osam kultiviranih vrsta** (žitarića, mahunarki i dr.) koje se pojavljuju u neolitikumu i predstavljaju temelj daljnjeg razvoja poljoprivrede: jednozrna pšenica, dvozrna pšenica, ječam, grašak, leća, slanutak, grahorica, lan
- naučili smo da kroz **pojmove kao što su suradnja, prijateljstvo, solidarnost, slobodno vrijeme i aktivnosti, more, energija, voda, zrak, šume, tržnica, poljoprivreda, izgradnja, mobilnost, turizam, trgovina, duhovnost** i itd. možemo otkriti što znači **održivost** i kako kritički pristupiti "idealnom" mjestu za život
- kroz **“lančanu reakciju”** upoznali smo se s nelogičnosti vezanim za održivost: kupnjom nepotrebnih stvari i bez recikliranja stvaraju se velike količine smeća koje završavaju na odlagalištima
- **nije sav otpad smeće**: važno je sortirati i reciklirati te voditi računa o prirodi koja nas okružuje, a kako bismo to postigli moramo krenuti od uzroka i shvatiti **kako ne moramo kupovati nepotrebne stvari**
- **naučili smo identificirati problem i pronaći rješenje!**

ODRŽIVI RAZVOJ nas uči kako je sve povezano na planetu, kako biti aktivan i kako da budemo sretni i štitimo okoliš koji nas okružuje.

Radionice izrade kalendara sadnje i
"hotela za kukce"

**PRAKTIČAN RAD - primjena novih znanja,
vještina i iskustava**

Kako izraditi vlastiti **kalendar sadnje**?

Istražite kada se određene vrste voća i povrća
sade - nacrtajte ih, zalijepite na papir i označite
po mjesecima sadnje!

Reciklirajte stari papir i u
njega stavite sjemenke
sadnica - posadite ih i
pratite njihov rast!



**Hotel za
kukce**

NAPRAVI I TI SVOJ HOTEL ZA KUKCE

Čemu služi hotel za kukce?

Pomaže korisnim vrstama kukaca da izdrže hladne dane ili velike vrućine!

Kako sagraditi hotel?

Za gradnju hotela koristimo sve što možemo pronaći u našoj blizini, a što može predstavljati novo stanište za korisne kukce!



- cigle
- blokovi
- drveni okviri
- bambus
- slama
- lišće
- šupljikave grančice
- sijeno
- limeni pokrov ili crijep (krov)
- mrežica
- boje i kistovi (ukrašavanje drvenog okvira)

**POTREBAN
MATERIJAL**

POSTUPAK

1. Definirajte veličinu hotela.
2. Napravite drvenu konstrukciju.
3. Ispunite materijalima koje ste sakupili u svojoj okolini.
4. Zaštitite hotel mrežicom.
5. Zaštitite hotel limenim pokrovom ili crijepom (krov).
6. Po želji ukasite drvenu konstrukciju hotela bojama - budite kreativni!



EVALUACIJA AKTIVNOSTI

Aktivnost bez refleksije ne smatra se završenom aktivnošću!
Djeca i mladi verbalizacijom svojih osjećaja i razmišljanja postaju dijelom skupine i povezuju aktivnosti sa stvarnim životom!
Povratna informacija je bitna za daljnje djelovanje i provedbu aktivnosti!

Napravite tri linije i svaku na jednom kraju označite s 0, a na drugom kraju s 10. Jedna traka označava zadovoljstvo sudionika s radionicom, druga jesu li naučili nešto novo, a treća jesu li dobili dovoljno informacija o temi radionice. Svaki sudionik dobiva tri predmeta i svaki predmet postavlja na jednu traku - što je zadovoljniji, stavlja predmet bliže desetki!



KLUPKO S PORUKAMA:

Jedan kraj klupka se omota oko ruke i baci drugoj osobi kojoj upućujemo neku pozitivnu poruku. Zatim ta osoba uzima klupko i upućuje drugoj osobi s novom porukom i tako sve do zadnje osobe. Na kraju se stvara mreža i povezanost svih osoba i još jednom potvrđuje kako timskim radom možemo pokrenuti promjene u našoj okolini!



Svaki prst ruke označava naš **odnos prema aktivnosti** koja je provedena...

Pomoću emotikona:



???



Pomoću pitanja:

1. Kako ste se osjećali nakon aktivnosti?
2. Kako je aktivnost utjecala na vas?
3. Jeste li iznenađeni?
4. Što ste novo naučili?
5. Što biste promijenili?...

Eko senzomotorički vrt

Glavni rezultat projekta "ZaVRTimo krug promjena" je uređen i stavljen u funkciju **eko senzomotorički vrt!**

Školski vrt krasi i **meteorološka stanica** te **informativna ploča** o provedbi projekta!



Promjene u našoj okolini su moguće
ako radimo skupa!
ZaVRTimo ih!



ZAVR Timo krug promjena!

NOSITELJ PROJEKTA:

Lokalna akcijska grupa "More 249"

Obala Juričev Ive Cota 27

HR-22 211 Vodice

www.lagmore249.hr

lagmore249@gmail.com

[@zavrtimokrugpromjena](#)

PARTNERI NA PROJEKTU:

Osnovna škola "Čista Velika"

Udruga za zaštitu prirode i

okoliša te promicanje

održivog razvoja Argonauta

Muzej grada Šibenika

Grad Vodice

PROJEKT SUFINANCIRA:

Ministarstvo znanosti i
obrazovanja s 91.840,96 HRK
bespovratnih sredstava.

Ukupna vrijednost projekta
je 103.740,96 HRK.

Projekt sufinancira Ministarstvo znanosti i obrazovanja.

Stajališta izražena u ovom dokumentu isključiva su odgovornost Lokalne akcijske grupe
"More 249" i ne odražavaju nužno stajalište Ministarstva znanosti i obrazovanja.



REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo znanosti i
obrazovanja



Osnovna škola
"Čista Velika"

